

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Є. І. Гнатюк, магістр

Т. В. Гавриленко, к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

В ситуації, яка склалась сьогодні в Україні, все більшого значення набуває питання побудови ефективної системи безпеки сучасних підприємств. Відомо, що від ступеня пристосованості системи соціально-економічної безпеки підприємства до внутрішніх та зовнішніх загроз залежить його адаптація до нових умов та успішність діяльності в майбутньому. Загальновідомо, що в Україні поняття «економічна безпека» значно поширеніше, ніж поняття «соціальна безпека», хоча ці обидві категорії мають важливе значення в забезпеченні сталого розвитку підприємства і тому мають розглядатись лише в сукупності.

Більшість фахівців виділяють два підходи до визначення поняття соціальної безпеки підприємства. По-перше, вона дійсно міцно пов'язана з забезпеченням належної оплати праці персоналу підприємства та наданням соціальних гарантій, створенням сприятливих умов праці, підвищенням кваліфікації та перепідготовкою працівників, можливістю реалізації творчого потенціалу, стабільної зайнятості та кар'єрного зростання. По-друге, саме працівники зайняті створенням цінності для підприємства, вони є невід'ємним фактором виробництва, який приносить підприємству дохід, нові ідеї та перевагу над конкурентами [2, 3]. Таким чином, можна стверджувати, що соціальну безпеку доцільно розглядати як складову системи взаємовигідних партнерських відносин між персоналом та керівництвом підприємства, що забезпечується задоволенням матеріальних та нематеріальних потреб працівників та реалізацією інтересів підприємства [2].

В свою чергу, економічна безпека відображає здатність підприємства ефективно використовувати ресурси, які забезпечують стабільний розвиток, спроможність швидко усувати різноманітні загрози або пристосуватися до

зовнішніх умов без негативних наслідків для підприємства. Для забезпечення економічної безпеки підприємств дуже важливо враховувати ряд факторів, а саме: розміщення підприємства, природні ресурси, трудовий потенціал підприємства, освітньо-кваліфікаційний рівень працівників підприємства, рівень забезпечення населення тощо.

Загалом зміст поняття соціально-економічної безпеки підприємства містить у собі систему заходів, що забезпечують конкурентоспроможність і економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівню соціального добробуту працівників. Соціально-економічна безпека має поєднувати в собі раціональне використання як матеріальних так і нематеріальних ресурсів, а також забезпечувати досягнення соціальних та економічних цілей серед яких: сталий соціально-економічний розвиток; баланс інтересів підприємства, колективу та суспільства; розвиток людського капіталу підприємства; забезпечення фінансової стійкості, ефективності та незалежності підприємства [1,2,3].

Основою забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства є соціальна відповідальність бізнесу (СВБ). Концепція СВБ зародилась у 60-х рр. ХХ ст. в США і передбачала, що компанії окрім дотримання законів та забезпечення якості товарів і послуг, добровільно беруть на себе ще й додаткові зобов'язання перед суспільством, роблять значний внесок у покращення якості життя людей [4]. СВБ може мати як зовнішню, так і внутрішню спрямованість. Внутрішня спрямованість соціальної відповідальності бізнесу передбачає безпеку праці, стабільність заробітної плати, додаткове медичне та соціальне страхування співробітників, розвиток людського капіталу шляхом реалізації навчальних програм та програм підвищення кваліфікації, допомогу співробітникам у критичних ситуаціях [3]. Саме тому, забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства не можливо без впровадження принципів СВБ на підприємстві, зокрема в напрямку розвитку людського капіталу.

Згідно проведеного фахівцями аналізу щодо діяльності соціально-відповідальних компаній України, до числа найбільш виражених напрямків

соціальної активності всередині організації відносять: програми розвитку персоналу, надання медичних та рекреаційних послуг своїм працівникам, соціально відповідальна реструктуризація тощо [4].

Заходи, в межах розглянутих напрямів, повинні здійснюватись з урахуванням забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства. Результатами від їх впровадження можуть стати: підвищення продуктивності та якості товарів та послуг, збільшення прибутковості та підвищення темпів зростання, підвищення ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства та ризиками, підвищення конкурентоспроможності підприємства. Варто також не забувати, що головною опорою управління соціально-економічною безпекою на підприємств є людина. Однак, у той же час, персонал може стати і джерелом загроз соціальній безпеці, а відповідно і іншим підсистемам безпеки підприємства [2]. Тому керівництво підприємства повинно вживати заходи щодо розвитку людського потенціалу підприємства, задоволення потреб та інтересів персоналу, забезпечуючи соціально-економічну безпеку підприємства.

Список використаної літератури:

1. Венглюк І.В. Становлення соціально-економічної безпеки підприємства // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecvd_2013_3_33.pdf.
2. Лугова В. М., Голубєва Т. В. Соціальна безпека як ключова підсистема безпеки підприємства // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://business-inform.net/pdf/2011/10_0/69_72.pdf.
3. Нетребська Н. В. Соціальна відповідальність бізнесу (конспект лекцій) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://msnp.knutd.edu.ua/mod/resource/view.php?id=67708>.
4. Пашнюк Л.О. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність та напрямки реалізації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2011_26/zb26_23.pdf.